

Förstudie om Klimatkrav i Byggprocessen Erfarenheter från BeBo och Belok

BAKGRUND

Förstudien avser att sammanställa erfarenheter av hur beställare av bostads- och lokalbyggnader (specifikt medlemmar i BeBo och Belok) ser på resurseffektivitet och klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv, både med avseende på hur de arbetar idag och hur tankarna går inför framtiden.

Förstudiens mål är att sammanställa hur medlemmarna i BeBo och Belok ser på möjligheterna att lyda de uppmaningar som ställs till beställarledet i färdplansutredningen, vad de tycker om Boverkets förslag om klimatdeklarationer, deras erfarenheter av att redan nu arbeta med klimatkrav, samt hur Energimyndigheten skulle kunna stötta i detta arbete framöver, t.ex. genom insatser inom sektorsstrategierna.

Förstudien är ett viktigt inlägg till Energimyndighetens och Boverkets samverkansdiskussioner kring framtidens byggregler. Energimyndigheten vill gärna veta vad ni tycker, så här har ni chans att påverka utvecklingen framöver.

Telefonsamtal genomförs under september-november 2018 av WSP och CIT

INSTRUKTION TILL INTERVJUAREN

Vid vissa tillfällen under intervjun kommer textdelar som skall läsas upp för den intervjuade, alternativt att vi där hänvisar till material som vi skickat över inför intervjun (uppmaningarna i färdplanen + byggproduktens livscykel).

Vissa frågor är obligatoriska. Andra frågor är endast relevanta om den svarande svarar ja resp nej på föregående fråga. Dock kan dessa frågeformuleringar vara bra att ha som hjälp för att exemplifiera vad vi vill ha svar kring i den första frågan - därför är alla frågor synliga hela tiden. De frågor som skall ställas i det fall det känns relevant är omringade av paranteser.

INSTRUKTION TILL INTERVJUAREN

Berätta att vi först tar några inledande frågor - för att vi ska veta vem vi pratar med, dess företag och hur de arbetar.

1. Vem intervjuas? (förnamn, efternamn)

Vi kommer att behandla enkätsvaren anonymt dvs. inte offentliggöra vem som har svarat vad

2. Vilket företag intervjuas?

2b. Är det ok att vi i rapporten skriver vilka företag (och personer) vi har pratat med, men att svaren är "avkodade"?

Fråga om det är ok och hur de vill att vi hanterar dem.

3. Är företaget medlem i BeBo eller Belok?

- ☐ BeBo
☐ Belok
☐ Inte medlem i BeBo eller Belok

4a. I vilken typ av bebyggelsemiljö äger ni fastigheter?

- ☐ Storstadsregion (Sthlm, Gbg, Mlm)
☐ Tätort (Mellanstora städer)
☐ Landsbygd
☐ Utspritt i alla regioner
☐ Fritext:

4b. Om ni bara har fastigheter i en ort - vilken är det?

5a. I vilka delar av Sverige geografiskt sätt har ni fastigheter?

Vi är intresserade av att se om det skiljer sig över landet, t.ex. om olika kommuner har olika krav på hantering av frågan

- ☐ Götaland
☐ Svealand
☐ Norrland
☐ Utspritt i hela landet

(5b. Om den svarande spontant utvecklar: tankar kring geografiska skillnader i landet?)

Ställer olika kommuner olika krav, finns olika incitament i olika regioner?

6. Har ni byggt nytt eller renoverat i ert bestånd under 2017 eller 2018?

Vi vill veta hur pass aktivt företaget arbetar med byggprojekt

- ☐ Ja, nyproduktion
☐ Ja, ombyggnation

☐ Nej

☐ Fritext:

INSTRUKTION TILL INTERVJUAREN

Berätta att vi nu kommer gå in på frågor om deras kunskap och tankar kring "klimatkrav i byggprocessen".

7a. Innan vi går in på klimatkrav i byggprocessen - hur jobbar ni kring hållbarhet generellt?

Öppen fråga - Vi kommer att ställa frågor om specifika initiativ/metoder mm under intervjun, men först vill vi veta om du tänker något specifikt? Är det resurseffektivitet eller klimatpåverkan som är mest relevant för dig i det sammanhanget?

7b. Vad innebär det för er när vi säger klimatkrav i byggprocesser?

Öppen fråga - Vi kommer att ställa frågor om specifika initiativ/metoder mm under intervjun, men först vill vi veta om du tänker något specifikt? Är det resurseffektivitet eller klimatpåverkan som är mest relevant för dig i det sammanhanget?

8. Känner ni till branschinitiativen nedan som alla syftar till att öka fokus på klimatpåverkan från byggprocessen?

Vi vill veta i vilken omfattning de intervjuade har samma bakgrundsinfo som vi. Alternativet "ej relevant" gäller främst Belok-företag som kanske inte har hört talas om SABOs initiativ.

	Ja - känner till innehållet	Ja - känner till att det finns	Ja - känner till som följd av medverkan i denna intervju	Nej	Ej relevant
Boverkets förslag om klimatdeklaration av byggnader	☐	☐	☐	☐	☐
Fossilfritt Sveriges Färdplan för en fossilfri konkurrenskraft i bygg- och anläggningssektorn	☐	☐	☐	☐	☐
SABOs Klimatinitiativ	☐	☐	☐	☐	☐

9. Vad ser ni som största fördelen/nyttan (idag) med att arbeta med klimatkrav i byggprocessen?

Vi vill veta om det finns några incitament för att arbeta med frågan idag. Ex. på incitament: stärkt miljöprofil, underlätta vid miljöcertifiering, ekonomiskt genom klimatanpassning, attrahera klimatsmarta hyresgäster eller investerare etc.

INSTRUKTION TILL INTERVJUAREN

Läs upp nedan definitioner, samt uppmaningarna till beställarledet från färdplanen (fråga om de kollat på dem). Vi kommer ställa frågor nu som refererar till dessa uppmaningar på olika sätt.

För att v åra definitioner:

Klimatkrav=Krav avseende företagets klimatpåverkan i byggprocessen.

Metod= En metod (till skillnad från ett verktyg) beskriver hur beräkningen är tänkt att genomföras, vilka systemgränser som gäller, hur olika poster ska/får allokeras, hur resultatet skall användas etc. Metoden sätter beräkningen och resultatet i en kontext.

Verktyg=Används för beräkning av klimatpåverkan.

Färdplan för Bygg- och anläggningsbranschens uppmaningar till Beställarledet

18. Beakta klimatpåverkan i tidiga skeden av plan- och byggprocessen.
19. Ställ funktionsbaserade upphandlingskrav där innovativa lösningar med låg klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv premieras. Efterfråga och ge incitament för lägre klimatpåverkan i anbud.
20. Följ upp klimatkraven systematiskt, gör det kostsamt att göra fel och lönsamt att göra rätt.
21. Ställ krav på återanvändning av material om/när det är fördelaktigt ur ett livscykelperspektiv, till exempel vid renovering och masshantering.
22. Inför ett prequalificeringskrav på att företagen ska ha ett klimatarbete eller -policy för att få lämna anbud, i synnerhet i större projekt som sker inom offentlig upphandling

10a. I vilka skeden under byggprocessen ställer ni krav på projektets resurseffektivitet och/eller klimatpåverkan?

Förtydligande: Detta är en av uppmaningarna från färdplanen, att beakta klimatpåverkan i tidiga skeden av plan- och byggprocessen. Till exempel att i planprocessen ställa krav så att byggnaderna utformas så yteffektivt som möjligt (=minimera energiförluster), att i projektering rita rum enligt standardmått på gipskivor eller optimera rödragningslängder, att minimera materialdeponi på byggarbetsplatsen, energieffektivitet under byggproduktionen, klimatpåverkan på produktutbyte under förvaltning och klimatkrav på köpt energi.

	Ja	Nej	Delvis	Vi är på väg	Vet ej	Ej relevant
Uppstart (ramhandling, systemhandling)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Upphandling (ffu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Produktion (bygghandling, produktion, besiktning)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drift (idrifttagning, förvaltning, inköp av energi/produkter)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Fritextsvar kopplat till frågan ovan

10c. Ser ni att det skulle ge någon praktisk nytta för er att arbeta med frågan i fler/tidigare skeden än ni gör idag?

10d. På vilket sätt ställs kravet?

Är det direkt klimatpåverkan (CO2) eller mer "indirekt" så som resurseffektivitet eller annat?

11a. Känner ni till/arbetar ni med följande metoder, utvärderings- och stödsystem för att bedöma klimatpåverkan?

För varje metod som den intervjuade har erfarenhet av - be dem kommentera om de upplever det som användbart och i så fall på vilket sätt (ger resultat i form av minskad klimatpåverkan, är enkelt att använda och följa upp, är enkelt att kommunicera etc).

	A. Har inte hört talas om	B. Känner till namnet	C. Vi är på väg att testa	D. Har testat i enstaka projekt	E. Använder regelbundet
Hållbarhetsredovisning (på företagsnivå)	☐	☐	☐	☐	☐
GHG-protokoll (vanlig beräkningsmetod kopplad till hållbarhetsredovisning)	☐	☐	☐	☐	☐
Profus Klimatbokslut eller Tidsstegen (klimatpåverkan från köpt energi)	☐	☐	☐	☐	☐
Citylab på områdesnivå	☐	☐	☐	☐	☐
Miljöbyggnad 3.0 (byggnadsrelaterade krav om LCA)	☐	☐	☐	☐	☐

BREEAM (byggnadsrelaterade krav rörande xxx)	☐	☐	☐	☐	☐
LEED (byggnadsrelaterade krav rörande yyy)	☐	☐	☐	☐	☐
Level(s), EU-kommisionens ramverk (byggnadsrelaterade krav rörande LCA)	☐	☐	☐	☐	☐
EPD – miljövarudeklaration (på produktnivå)	☐	☐	☐	☐	☐
PEF – product environmental footprint (på produktnivå)	☐	☐	☐	☐	☐
SABO och IVLs Klimatberäkningsmetod för allmännyttans bostadsföretag (på företagsnivå)	☐	☐	☐	☐	☐

(11b. Om annat - vilket?)

(11c. Fritextsvar kopplat till frågan ovan)

^
v

(11d. Hur upplever du metoden/systemets användbarhet (ger resultat i form av minskad klimatpåverkan, är enkelt att använda och följa upp, är enkelt att kommunicera etc.)

Skriv en rad per metod/system.

^
v

12a. Ställer ni, kopplat till någon av metoder/system ovan, eller av annan anledning, krav på att LCA-analys ska utföras?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vi är på väg att börja ställa krav

☐ Fritext:

(12b. Om nej - varför inte? vad skulle krävas för att ni ska göra det?)

(12c. Om ja - för vilka produkter?)

Är det t.ex. "bara" på betongstomme jfr trästomme, fjärrvärme jft bergvärmepump, eller mer allomfattande?

(12d. Om ja: När ni tittar på bilden med byggproduktens livscykeln - inom vilka av de områdena ställer ni krav på beräkning av klimatpåverkan - vilka moduler i byggproduktens livscykel inkluderas?)

Nedan är modulerna i standarden - ha den tillgängligt för att kunna guida genom frågan.

	Ja	Nej	Delvis	Kommer att börja använda	Vet ej	Ej relevant
A1. Produkt: Råvaruförsörjning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
A2. Produkt: Transport	☐	☐	☐	☐	☐	☐
A3. Produkt: Tillverkning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
A4. Under byggkonstruktion: Transport	☐	☐	☐	☐	☐	☐
A5. Under byggkonstruktion: Bygg- och installation	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B1. När byggnaden används: Underhåll	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B3. När byggnaden används: Reparation	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B4. När byggnaden används: Utbyte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B5. När byggnaden används: Ombyggnad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B6. När byggnaden används: Driftsenergi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B7. När byggnaden används: Vattenanvändning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C1. När byggnaden rivs: Demontering och rivning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C2. När byggnaden rivs: Transport	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C3. När byggnaden rivs: Restproduktsbehandling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C4. När byggnaden rivs: Bortskaffning	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(12e. Fritextsvar kopplat till frågan ovan)

(12f. Om ja: Säkerställer ni att LCA-analyserna blir jämförbara, t.ex. genom att ställa krav på att analysen görs på avsedda basunderlag?)

Dvs tillämpas rätt allokering, systemgränser, funktionell enhet osv. Har ni någon rutin som säkerställer detta t.ex. en av ovan nämnda certifieringssystem eller liknande?

13a. Ställer ni krav på återanvändning av material i era projekt?

Förtydligande: Detta är en av uppmaningarna från färdplanen.

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vi är på väg att börja ställa krav

13b. Om ja - hur? Om nej - vad skulle krävas för att ni ska göra det?

Reflektioner kring metod, verktyg, incitament?

14a. Har ni med klimatpåverkan som krav i upphandling?

Förtydligande: Detta är en av uppmaningarna från färdplanen. Ställ funktionsbaserade upphandlingskrav i era projekt där innovativa lösningar med låg klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv premieras. T.ex. krav på miljö/klimatpolicy eller aktivt klimatarbete för att få lämna anbud?

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vi är på väg att införa krav

(14b. Om ja - hur, och hur följs det upp?)

Reflektioner kring metod, verktyg, incitament?

(14c. Om nej: Hur ser ni på att i framtiden kunna ha med klimatkrav i upphandling av produkter och tjänster (projektörer)?)

15a. Vilka verktyg för beräkning av klimatpåverkan känner ni till/har använt?

För varje metod som den intervjuade har erfarenhet av - be dem kommentera om de upplever det som användbart och i så fall på vilket sätt (ger resultat i form av minskad klimatpåverkan, är enkelt att använda och följa upp, är enkelt att kommunicera etc).

	A. Har inte hört talas om	B. Känner till namnet	C. Vi är på väg att testa	D. Har testat i enstaka projekt	E. Använder regelbundet
Onecklick	☐	☐	☐	☐	☐
BM (Byggsektorns miljöberäkningsverktyg)	☐	☐	☐	☐	☐
LCA-baserad klimatkalkyl	☐	☐	☐	☐	☐
Trafikverkets modell för klimatkalkyl	☐	☐	☐	☐	☐
Miljöbyggnad indikator 15 Klimatverktyg	☐	☐	☐	☐	☐
Anavitor (betalverktyg)	☐	☐	☐	☐	☐
SimaPro (betalverktyg)	☐	☐	☐	☐	☐
Annat	☐	☐	☐	☐	☐

15b. För den/de verktyg som ni använt; vilka för- och nackdelar ser ni, har ni tillgång till den indata som krävs?

Namnge tydligt vilken/vilka metoder och verktyg som avses

INSTRUKTION TILL INTERVJUAREN

Nu har vi några avslutande frågor av mer övergripande och reflekterande karaktär.

16. Baserat på dina erfarenheter, vad fungerar bra/mindre bra vad gäller hur ni i er organisation arbetar med klimatkrav i byggprocessen?

17. Vad behövs förändras i samhället för att minska klimatpåverkan från byggprojekt?

De intervjuade kanske inte förstår termen "styrmedel". Morötter & piskor. Ex. ekonomiska (skatter, bidrag, handelssystem), juridiska (lagkrav) etc.

18a. Ett exempel på lagkrav är det tidigare nämnda Boverkets förslag till klimatdeklaration, vad skulle en sådan lag innebära för er organisation?

T.ex. behov av kunskapshöjande insatser för att kunna hantera frågan? Krävas nya rutiner?

18b. Vad skulle en sådan lag innebära för marknaden?

Kommer det påverka kostnader för projekt eller tilldelad budget?

19a. Deltar eller har ni deltagit i någon typ av demonstrationsprojekt för att utvärdera en ny eller befintlig metod för att hantera klimatkrav i byggprocessen?

☐ Ja

☐ Nej

☐ Om JA, namnge projektet:

19b. Skulle ni kunna tänka er att delta i någon typ av framtida demonstrationsprojekt för att utvärdera en ny eller befintlig metod för att hantera klimatkrav i byggprocessen?

Om Energimyndigheten t.ex. öppnar en utlysning där ett sådant projekt skulle passa in, eller om Boverket öppnar en ny omgång av utlysningen om stöd till innovativt och hållbart byggande. Fråga specifikt om tex Level(s).

☐ Ja

☐ Nej

19c. Fritextsvar kopplat till frågan ovan

20. Är ni intresserade av att delta på en workshop i Stockholm (prel. em den 13/11) om klimatkrav i byggprocessen?

På workshopen kommer resultat från intervjuerna presenteras och det kommer även finnas möjlighet att diskutera framtida klimatkrav med experter, fastighetsbolag och myndigheter.

☐ Ja☐ Nej☐ Kanske☐ Om Nej, fritext:

21. Har du något mer du vill tillägga innan vi avslutar intervjun?

^

v

Tack för att ni tog er tid att besvara frågorna! Ha en fortsatt trevlig dag!

Skicka